

سؤالات آزمون وکالت ۹۴

حقوق مدنی

- کله ۱- شخصی مال غیرمنقولی را که تصور کرده متعلق به همسر اوست، به صورت فضولی فروخته است. بعداً معلوم می‌شود که این مال متعلق به محجوری بوده است که قیمومت او را به عهده دارد. این معامله چه حکمی دارد؟
- (۱) غیرنافذ است و به صرف تنفیذ قیّم، نافذ نمی‌شود.
(۲) غیرنافذ است و با تنفیذ قیّم نافذ می‌گردد.
(۳) صحیح است.
(۴) باطل است.
- کله ۲- شخصی نسبت به ثلث اموالش، وصیت‌نامه خودنوشت تنظیم کرده و به قصد خودکشی مقداری سم مصرف می‌کند. این وصیت چه وضعیتی دارد؟
- (۱) غیرنافذ است و در صورتی که منجر به فوت نگردد، موصی باید آن را تنفیذ کند.
(۲) غیرنافذ است و در صورت فوت موصی، اعتبار آن منوط به تنفیذ ورثه است.
(۳) باطل است.
(۴) صحیح است.
- کله ۳- بعد از وقوع بیع، خریدار مبیع را به شخص ثالثی می‌فروشد، در صورت اقاله بیع اول، اقاله و بیع دوم چه حکمی دارند؟
- (۱) اقاله باطل می‌شود و بیع دوم صحیح است.
(۲) اقاله و بیع هر دو صحیح است.
(۳) اقاله صحیح است و بیع دوم باطل می‌شود.
(۴) اقاله صحیح است و بیع دوم منفسخ می‌شود.
- کله ۴- کدام مورد در خصوص قرارداد کمک و نجات دریایی که در حین خطر و در شرایط اضطراری منعقد شده باشد، صحیح است؟
- (۱) ممکن است توسط دادگاه ابطال شود.
(۲) تابع احکام معاملات اضطراری و صحیح است.
(۳) باطل است.
(۴) غیرنافذ است.
- کله ۵- به موجب منطوق رأی وحدت رویه شماره ۷۳۳ هیئت عمومی دیوان عالی کشور در باب ضمان درک، کدام مورد در خصوص تعهد فروشنده فضولی، صحیح است؟
- (۱) باید علاوه بر ثمن روز، مبیع را به مشتری مسترد کند.
(۲) باید از باب تعهد استرداد ثمن، کاهش ارزش ثمن را جبران کند.
(۳) باید بر مبنای تعهد پرداخت غرامت، کاهش ارزش ثمن را جبران کند.
(۴) باید با رعایت ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی، خسارت تأخیر را پرداخت کند.
- کله ۶- اگر ضامن با رضایت مضمون له پرداخت دین را به شخص ثالث حواله داده باشد، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) ضامن وقتی حق مراجعه به مضمون عنه را دارد که شخص ثالث، حواله را قبول و دین را پرداخت کرده باشد.
(۲) ضامن وقتی حق مراجعه به مضمون عنه را دارد که مضمون عنه به حواله رضایت داده باشد.
(۳) ضامن وقتی حق مراجعه به مضمون عنه را دارد که شخص ثالث حواله را قبول کرده باشد.
(۴) ضامن حق مراجعه به مضمون عنه را دارد.
- کله ۷- در خصوص اهلیت تمتع اشخاص حقیقی، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) هر انسانی اهلیت تمتع دارد و تمام انسان‌ها از تمام حقوق مدنی برخوردار هستند.
(۲) هر انسانی اهلیت تمتع دارد، از این رو هیچ انسانی نمی‌تواند از هیچ حق مدنی محروم شود.
(۳) هر انسانی اهلیت تمتع دارد، اما بعضی از انسان‌ها ممکن است از حقوق مدنی برخوردار نباشند.
(۴) هر انسانی اهلیت تمتع دارد، اما بعضی از انسان‌ها ممکن است از بعضی از حقوق مدنی برخوردار نباشند.
- کله ۸- در قرارداد بیعی مقرر شده است که در صورت انجام تعهد از سوی فروشنده وی مکلف به پرداخت مبلغ معینی وجه التزام است، بایع از اجرای تعهد خودداری نموده است، براساس قواعد عمومی، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) خریدار فقط حق مطالبه وجه التزام را دارد.
(۲) خریدار حق جمع وجه التزام و اصل تعهد را ندارد.
(۳) فروشنده در ایفای اصل تعهد یا پرداخت وجه التزام مخیر است.
(۴) فروشنده می‌تواند قرارداد را فسخ و فقط وجه التزام را پرداخت کند.

کدام مورد در خصوص اسباب انحلال قرارداد، صحیح است؟

- (۱) امکان اقاله قرارداد مطابق قاعده نیست.
- (۲) بطلان قرارداد، جزو اسباب انحلال قرارداد است.
- (۳) امکان فسخ قرارداد در عقود لازم، خلاف قاعده نیست.
- (۴) انفساخ قرارداد قهری است و تنها ناشی از سبب قانونی نیست.

کدام مورد در خصوص خسارات تنبیهی در حقوق ایران، صحیح است؟

- (۱) در موارد مشخصی دادگاه می‌تواند به پرداخت آن رأی دهد.
- (۲) در تمام موارد به صلاح دید دادگاه می‌تواند مورد حکم قرار گیرد.
- (۳) تنها در خصوص خسارات بدنی به آن حکم داده می‌شود.
- (۴) در هیچ مواردی پذیرفته نشده است.

در حوادث رانندگی، چنانچه زیان‌دیده زن باشد و فوت شود، با فرض معلوم بودن بیمه‌گر و عدم ورشکستگی او، کدام مورد در خصوص مسئولیت بیمه‌گر و صندوق تأمین خسارت بدنی، صحیح است؟

- (۱) حتی اگر وسیله نقلیه دارای بیمه شخص ثالث باشد، پرداخت معادل دیه کامل مرد، به عهده صندوق است.
- (۲) پرداخت معادل یک دیه کامل مرد بر عهده بیمه‌گر است و صندوق در صورت بیمه نبودن وسیله نقلیه، دیه پرداخت می‌کند.
- (۳) پرداخت معادل دیه کامل مرد به عهده بیمه‌گر است و بیمه‌گر نسبت به نصف آن، حق رجوع به صندوق دارد.
- (۴) پرداخت نصف دیه کامل مرد، به عهده بیمه‌گر و نصف دیگر آن، به عهده صندوق است.

براساس قانون پیش فروش آپارتمان، اگر مساحت آپارتمان براساس صورت مجلس تفکیکی بیش از مساحت مقرر در قرارداد پیش فروش درآید، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) پیش خریدار و فروشنده هر دو حق فسخ دارند، مشروط بر اینکه اختلاف مساحت بیش از ۵٪ باشد.
- (۲) فقط پیش خریدار حق فسخ دارد، مشروط بر اینکه اختلاف مساحت بیش از ۵٪ باشد.
- (۳) پیش فروشنده و پیش خریدار در هر حال حق فسخ دارند.
- (۴) فقط پیش فروشنده حق فسخ دارد.

شخصی ملکی را بر اولاد خود، نسلاً بعد نسل وقف کرده است. او دارای یک پسر به نام علی و یک دختر به نام زهرا است. در صورتی که علی فوت شود و دارای یک پسر به نام رضا و یک دختر به نام معصومه باشد، کدام صحیح است؟

- (۱) سهم رضا از منافع وقف، دو برابر سهم معصومه است.
- (۲) سهم رضا و معصومه از منافع وقف، مساوی خواهد بود.
- (۳) رضا و معصومه هیچ‌گاه حقی بر منافع وقف نخواهند داشت.
- (۴) تا زمانی که زهرا در قید حیات است، رضا و معصومه از منافع وقف منتفع خواهند شد.

شخصی ملک دیگری را بدون سمت نمایندگی، به مبلغ معینی، برای خود فروخته و ثمن آن را دریافت نموده است، مالک پس از اطلاع فقط بیع را تنفیذ می‌کند. کدام مورد صحیح است؟

- (۱) ثمن متعلق به بایع فضولی است.
- (۲) بایع فضولی باید ثمن را به مالک پرداخت کند.
- (۳) بایع فضولی باید ثمن را به خریدار بازگرداند.
- (۴) بایع فضولی باید ثمن را به مالک پرداخت کند و در صورت امتناع وی از گرفتن ثمن آن را به حاکم بسپارد.

درخواست تقسیم مال مشترک از سوی یکی از شرکاء در کدامیک از موارد زیر امکان‌پذیر است؟

- (۱) بخشی از ملک موقوفه باشد.
- (۲) تقسیم موجب از مالیت افتادن مال مشترک شود.
- (۳) تقسیم موجب کاهش بیش از حد متعارف قیمت مال شود.
- (۴) بایع فضولی باید ثمن را به مالک پرداخت کند و در صورت امتناع وی از گرفتن ثمن آن را به حاکم بسپارد.

در صورت امتناع از وصلت منظور توسط هر یک از طرفین در دوران نامزدی کدام مورد صحیح است؟

- (۱) مطالبه خسارت تحت شرایطی مقدور است.
- (۲) صرف امتناع از وصلت، موجب ضمان است.
- (۳) امکان الزام به انعقاد نکاح وجود دارد.
- (۴) امکان مطالبه خسارت وجود ندارد.

در مواردی که شخصی به عنوان سبب و دیگری به عنوان مباشر در وقوع خسارت بدنی نقش دارند، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) مباشر مسئول است نه سبب.
- (۲) مباشر مسئول است نه سبب، مگر در موارد استثنایی.
- (۳) عاملی که خسارت مستند به او است، مسئول است.
- (۴) صرف نظر از درجه تأثیر به نسبت مساوی مسئول هستند.

پاسخنامه آزمون وکالت ۹۴

حقوق مدنی

۱- گزینه «۱» (معامله مذکور در فرض سوال غیرمنقول است و به صرف تنفیذ قییم، نافذ نمی‌شود و نیازمند به تصویب دادستان دارد).
ماده ۲۵۵ قانون مدنی به عنوان قاعده مقرر داشته: «هر گاه کسی نسبت به مالی معامله بعنوان فضولی نماید و بعد معلوم شود که آن مال ملک معامله‌کننده بوده است یا ملک کسی بوده است که معامله‌کننده می‌توانسته است از قبل او ولایتاً یا وکالتاً معامله نماید در این صورت نفوذ و صحت معامله موکول به اجازه معامل است والا معامله باطل خواهد بود.»

در ادامه مقنن در ماده ۱۲۴۱ قانون مدنی در خصوص قییم و معاملات اموال غیرمنقول مولی علیه قیودی را در نظر گرفته است. این ماده مقرر می‌دارد: «قییم نمی‌تواند اموال غیرمنقول مولی علیه را بفروشد و یا رهن گذارد یا معامله کند که در نتیجه آن مدیون مولی علیه شود مگر با لحاظ غبطه مولی علیه و تصویب مدعی‌العموم در صورت اخیر شرط حتمی تصویب مدعی‌العموم ملائت قییم می‌باشد و نیز نمی‌تواند برای مولی علیه بدون ضرورت و احتیاج قرض کند مگر با تصویب مدعی‌العموم.»

۲- گزینه «۴» طبق **ماده ۸۳۶ قانون مدنی**: «هر گاه کسی به قصد خودکشی خود را مجروح یا مسموم کند یا اعمال دیگر از این قبیل که موجب هلاکت است مرتکب گردد و پس از آن وصیت نماید آن وصیت در صورت هلاکت باطل است و هرگاه اتفاقاً منتهی به موت نشد وصیت نافذ خواهد بود.»

۳- گزینه «۲» (اقاله و بیع دوم، هر دو صحیح است).
ماده ۲۸۶ قانون مدنی بیان می‌دارد: «در صورتی که شرایط اقاله فراهم آید قابل تحقق است و تلف حکمی یا واقعی عوضین مانع از اقاله نخواهد بود و در صورت اقاله به مثل یا قیمت مراجعه خواهد شد.»
ماده ۲۸۳ قانون مدنی مقرر داشته: «بعد از معامله طرفین می‌توانند بتراضی آن را اقاله و تفاسخ کنند.» که این ماده بیانگر این امر می‌باشد که اثر اقاله ناظر به آینده می‌باشد و در گذشته تاثیری ندارد. ضمناً اقاله نمی‌تواند صحت معامله‌ای را که قبل از اعمال آن واقع شده است را به مخاطره اندازد. بنابراین هم اقاله و هم بیع صحیح می‌باشند.

۴- گزینه «۱» (ممکن است توسط دادگاه ابطال شود).
طبق ماده ۱۷۹ قانون دریایی (مصوب ۱۳۴۳/۶/۲۹ کمیسیون مشترک مجلسین): «هر قرارداد کمک و نجات که در حین خطر و تحت تأثیر آن منعقد شده و شرائط آن به تشخیص دادگاه غیرعادلانه باشد ممکن است به تقاضای هر یک از طرفین به وسیله دادگاه باطل و یا تغییر داده شود در کلیه موارد چنانچه ثابت شود رضایت یکی از طرفین قرارداد بر اثر حیل یا خدعه یا اغفال جلب شده است و یا اجرت مذکور در قرارداد ذکر شده به نسبت خدمت انجام یافته فوق‌العاده زیاد و یا کم است دادگاه می‌تواند به تقاضای یکی از طرفین قرار را تغییر داده و یا بطلان آن را اعلام نماید.»
سوء استفاده از اضطرار معامله شخص را اکرایی خواهد نمود و در صورت عدم تنفیذ از سوی مکره این معامله باطل خواهد شد.

۵- گزینه «۳» (باید بر مبنای تعهد پرداخت غرامت، کاهش ارزش ثمن را جبران کند).
رأی شماره ۱۳۹۳/۷/۱۵ - ۷۳۳ وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

به موجب **ماده ۳۶۵ قانون مدنی**، بیع فاسد اثری در تملک ندارد، یعنی بیع و ثمن کماکان در مالکیت بایع و مشتری باقی می‌ماند و حسب **مواد ۳۹۰ و ۳۹۱ قانون مرقوم**، اگر بعد از قبض ثمن، مبیع کلا یا جزئاً مستحق للغیر درآید، بایع ضامن است و باید ثمن را مسترد دارد و در صورت جهل مشتری به وجود فساد، از عهده غرامات وارد شده بر مشتری نیز برآید و چون ثمن در اختیار بایع بوده است در صورت کاهش ارزش ثمن و اثبات آن، با توجه به اطلاق عنوان غرامات در ماده ۳۹۱ قانون مدنی بایع قانوناً ملزم به جبران آن است؛ بنابراین دادنامه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۹/۳/۳۱ شعبه یازدهم دادگاه تجدیدنظر استان آذربایجان غربی در حدی که با این نظر انطباق دارد به اکثریت آراء صحیح و قانونی تشخیص می‌گردد.
این رأی طبق ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها لازم‌التابع است.

۶- گزینه «۳» (ضامن وقتی حق مراجعه به مضمون عنه را دارد که شخص ثالث، حواله را قبول کرده باشد).

به موجب مواد ۷۱۰ و ۷۲۵ قانون مدنی با رضایت شخص ثالث (محال علیه) عقد حواله محقق می‌شود و تحقق حواله به منزله پرداخت دین است. ماده ۷۱۰ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «اگر ضامن با رضایت مضمون له حواله کند به کسی که دین را بدهد و آن شخص قبول نماید مثل آنست که دین را ادا کرده است و حق رجوع به مضمون عنه دارد و همچنین است حواله مضمون له به عهده ضامن». ماده ۷۲۵ نیز مقرر داشته: «حواله محقق نمی‌شود مگر با رضای محتال و قبول محال علیه».

۷- گزینه «۴» (هر انسانی اهلیت تمتع دارد، اما بعضی از انسان‌ها ممکن است از بعضی از حقوق مدنی برخوردار نباشند).

ماده ۹۵۸ قانون مدنی مقرر داشته: «هر انسان متمتع از حقوق مدنی خواهد بود لیکن هیچکس نمی‌تواند حقوق خود را اجرا کند مگر اینکه برای این امر اهلیت قانونی داشته باشد.» طبق این ماده هر انسانی از بدو تولد از حقوق مدنی متمتع می‌گردد با این وجود بعضی از انسان‌ها ممکن است از برخی از حقوق مدنی برخوردار نباشند که برخی از مصادیق آن در ماده ۹۶۱ آمده است.

ماده ۹۶۱ قانون مدنی: «جز در موارد ذیل اتباع خارجه نیز از حقوق مدنی متمتع خواهند بود:

۱- در مورد حقوقی که قانون آن را صراحتاً منحصر به اتباع ایران نموده و یا آنرا صراحتاً از اتباع خارجه سلب کرده است.

۲- در مورد حقوق مربوط به احوال شخصی که قانون دولت متبوع تبعه خارجه آن را قبول نکرده

۳- در مورد حقوق مخصوصه که صرفاً از نقطه نظر جامعه ایرانی ایجاد شده باشد».

۸- گزینه «۲» (خریدار حق جمع وجه التزام و اصل تعهد را ندارد).

در اصطلاح حقوق وجه التزام مبلغی است که متعاقبین در حین بستن عقد، به عنوان میزان خسارت (مادی یا معنوی) محتمل‌الوقوع ناشی از عدم اجرای تعهد و یا ناشی از تاخیر در اجرای تعهد، پیش‌بینی کنند و بر آن توافق نمایند. گفته شده است. در قانون مدنی ایران نیز به موجب ماده ۲۳۰ وجه التزام تعریف شده است و مقرر گردیده اگر در ضمن معامله شرط شده باشد که در صورت تخلف متخلف مبلغی را به عنوان خسارت تادیه نماید حاکم نمی‌تواند او را به بیشتر یا کمتر از آنچه که ملزم شده است محکوم کند. وجه التزام بابت خسارت عدم انجام تعهد است و مطالبه خسارت عدم انجام تعهد با اصل تعهد جمع نمی‌گردد. همچنین خریدار می‌تواند بدون اینکه در مقام مطالبه وجه التزام باشد، اجرای تعهد اصلی را از محکمه درخواست نماید.

۹- گزینه «۴» (انفساخ قرارداد قهری است و تنها ناشی از سبب قانونی نیست).

قهری بودن انحلال در تمام مواردی که واژه انفساخ به کار برده می‌شود به این معنی است که عقد بدون اینکه نیاز به عمل حقوقی اضافی باشد، خود به خود از بین می‌رود و حق انتخاب برای یکی از دو طرف یا دادگاه باقی نمی‌ماند. پس قهری بودن انحلال قرارداد منافاتی با ارادی بودن سبب آن ندارد سبب انفساخ تنها قانون نیست بلکه اراده‌های متعاملین نیز می‌تواند سبب انفساخ را فراهم آورد. متعاملین می‌توانند شرط فاسخی را در قرارداد خود بگنجانند که با حصول آن شرط قرارداد قهراً منفسخ می‌گردد.

۱۰- گزینه «۱» (در موارد مشخصی دادگاه می‌تواند به پرداخت آن رأی دهد).

بر اساس بند ۳ ماده واحده قانون اصلاح قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولت‌های خارجی مصوب ۱۳۷۹ این خسارت قابل مطالبه است. در سال ۱۳۷۹ مفهوم خسارت تنبیهی به طور محدود وارد سیستم حقوقی ایران شد به گونه‌ای که در پرونده‌های بین‌المللی این قسم خسارت به صورت رفتار متقابل مورد رای واقع می‌شود. در وضعیت فعلی در حقوق ایران، این ماده در حقوق داخلی قابلیت استناد ندارد. اما با توجه به صورت سوال که خسارت تنبیهی را در حقوق ایران مطرح نموده لذا گزینه یک صحیح خواهد بود.

قانون اصلاح قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولت‌های خارجی ماده واحده برای مقابله و جلوگیری از نقض بیشتر مقررات و موازین حقوق بین‌الملل توسط دولت‌هایی که مصونیت قضائی دولت جمهوری اسلامی ایران را نادیده گرفته و می‌گیرند بند ذیل به عنوان بند (۳) به ماده واحده قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولت‌های خارجی مصوب ۱۳۷۸/۸/۱۸ اضافه می‌شود:

۳- با توجه به اصل عمل متقابل میزان در تقویم خسارات مادی و معنوی زیان دیدگان و در صورت لزوم خسارات تنبیهی احکام مشابه صادره از دادگاه‌های خارجی خواهد بود.

تبصره ۱- محکوم به، به ریال تعیین و به علاوه میزان طلای معادل محکوم به نیز به قیمت تاریخ صدور حکم در رأی قید می‌شود.

تبصره ۲- هزینه دادرسی و مالیات وکلای خواهان این نوع دعاوی پس از اجرای حکم به حساب خزانه داری کل واریز خواهد شد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ یازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹/۸/۱۱ به تایید شورای نگهبان رسیده است.

ماده ۹ قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱ به خسارت تنبیهی اشاره کرده و آنرا مورد تایید قرار داده است.

ماده ۱ قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی:

به موجب این قانون برای مقابله و جلوگیری از نقض مقررات و موازین حقوق بین‌الملل، اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند از اقدامات دولتهای خارجی که مصونیت قضائی دولت جمهوری اسلامی ایران و یا مقامات رسمی آن را نقض نمایند، در دادگستری تهران اقامه دعوی کنند. در این صورت دادگاه مرجع الیه مکلف است به عنوان عمل متقابل به دعوی مذکور رسیدگی و طبق قانون، حکم مقتضی صادر نماید، فهرست دولتهای مشمول عمل متقابل توسط وزارت امور خارجه تهیه و به قوه قضائیه اعلام می‌شود.» موارد موضوع این ماده عبارت است از.....:

ماده ۴: با توجه به اصل عمل متقابل، میزان، در تقویم خسارات مادی، معنوی و تنبیهی زیان دیدگان، مشابه احکام صادره از دادگاه خارجی است.

۱۱- گزینه ۲» (پرداخت معادل یک دیه کامل مرد بر عهده بیمه‌گر است و صندوق در صورت بیمه نبودن وسیله نقلیه، دیه پرداخت می‌کند).
به موجب ماده ۴ و ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث مصوب ۱۳۸۷ گزینه ۲ صحیح خواهد بود. ممکن است تصور شود که بر اساس تبصره ماده ۵۵۱ قانون مجازات اسلامی مواد ۴ و ۱۰ قانون بیمه اجباری نسخ ضمنی شده است در حالیکه این تبصره عام موخری است که نسخ خاص مقدم نخواهد بود.

تبصره ذیل ماده ۵۵۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ «در کلیه جنایاتی که مجنی علیه مرد نیست، معادل تفاوت دیه تا سقف دیه مرد از صندوق تأمین خسارت‌های بدنی پرداخت می‌شود» مربوط به جنایات مقرر در این قانون است و نه تنها نسخ تبصره ۲ ماده ۴ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۶ نیست بلکه در مقام گسترش دایره شمول آن مقررات بوده و آن را به غیر از حوادث رانندگی نیز تسری داده است. بنابراین ماده ۵۵۱ این قانون و تبصره ۲ ماده ۴ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۶ و مقررات مربوط به حوادث ناشی از کار و حوادث رانندگی بدون داشتن بیمه نامه خودرو هر یک در جای خود قابل اعمال است.

۱۲- گزینه ۲» (فقط پیش خریدار حق فسخ دارد. مشروط براینکه اختلاف مساحت بیش از ۵٪ باشد).

ماده ۷ قانون پیش فروش ساختمان به صراحت به این سوال پاسخ داده است.

ماده ۷: «در صورتی که مساحت بناء براساس صورت مجلس تفکیکی، کمتر یا بیشتر از مقدار مشخص شده در قرارداد باشد، مابه التفاوت براساس نرخ مندرج در قرارداد مورد محاسبه قرار خواهد گرفت، لیکن چنانچه مساحت بنا تا پنج درصد افزون بر زیربنای مقرر در قرارداد باشد، هیچکدام از طرفین حق فسخ قرارداد را ندارند و در صورتی که بیش از پنج درصد باشد صرفاً خریدار حق فسخ قرارداد را دارد.»

۱۳- گزینه ۴» (تا زمانی که زهرا در قید حیات است. رضا و معصومه از منافع وقف منتفع نخواهند شد).

ماده ۷۳ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «وقف بر اولاد و اقوام و خدمه و واردین و امثال آنها صحیح است.»
رای وحدت رویه ۳۵۶۱ مورخ ۱۳۴۲/۱۲/۲۹

اختلاف در مفهوم عبارت نسلاً بعد نسل در وقف تولیت و وصایت

نظریه آرای صادره از شعب اول و ششم دیوان عالی کشور از یک طرف و شعبه دهم دیوان مزبور از طرف دیگر از حیث اختلاف در مقتضای عبارت نسلاً بعد نسل مندرج در وقفنامه و وصیت‌نامه‌ها که موضوع از لحاظ قانون مربوط به وحدت رویه در هیات عمومی دیوان عالی کشور مطرح و چنین رای داده می‌شود:
مستفاد از صرف عبارت نسلاً بعد نسل در مورد وقف و تولیت و وصایت ترتیب است نه تشریک از این قرار که هرگاه یکی از نسل موجود با داشتن فرزند فوت شود فرزند او با باقیمانده نسل در انتفاع از مورد وقف یا در امر تولیت و وصایت نمی‌تواند شرکت نماید و مادام که چند نفر حتی یک نفر هم از نسل مقدم وجود داشته باشد نوبت به نسل بعد نخواهد رسید و همچنین است در مورد عبارت طبقاً بعد طبقه و بنابراین رای شعبه اول و ششم موضوعاً صحیح است و این رای به موجب ماده واحده قانون وحدت رویه مصوب تیرماه ۱۳۲۸ در نظایر مورد متبع و لازم‌الاجرا است.»

۱۴- گزینه ۳» (بایع فضولی باید ثمن را به خریدار بازگرداند).

ماده ۲۶۰ قانون مدنی مقرر داشته: «در صورتیکه معامل فضولی عوض مالی را که موضوع معامله بوده است گرفته و در نزد خود داشته باشد و مالک با اجازه معامله قبض عوض را نیز اجازه کند دیگر حق رجوع بطرف دیگر نخواهد داشت.» **ماده ۶۶۵ قانون مدنی** نیز در تکمیل ماده فوق مقرر می‌دارد: «وکالت در بیع وکالت در قبض ثمن نیست مگر اینکه قرینه قطعی دلالت بر آن کند.»

۱۵- گزینه ۱» (بخشی از ملک موقوفه باشد).

تقسیم مال مشترک در برخی موارد ممنوع شده است:

۱- در صورتی که تقسیم مال متضمن این باشد که تمام مال مشترک یا بخشی از آن از مالیت بیفتند. قانونگذار شرکا را از چنین تقسیمی حتی با تراضی منع نموده است.

سؤالات آزمون مرکز وکلا و مشاوران قوه قضائیه ۱۴۰۰

حقوق مدنی

کله ۱- اگر عابری در عبور از عرض خیابان، مرتکب بی‌مبالاتی شود و در نتیجه، راننده خودرو نتواند خودرو را کنترل کند و با عابر پیاده برخورد نماید و به عابر آسیب بدنی وارد شود، مسئولیت جبران این آسیب بدنی طبق قوانین فعلی، برعهده چه کسی است؟

- (۱) عابر و بیمه‌گر، متساویاً
(۲) بیمه‌گر و عابر، به نسبت درجه تأثیر
(۳) عابر
(۴) بیمه‌گر

کله ۲- دادگاه در کدام صورت، درخواست زوجه برای طلاق را اجابت می‌کند؟

- (۱) اگر زن از مطالبات مالی خود بگذرد یا درباره این مطالبات مالی، ترتیبی بین زوجین مقرر شود یا در صورت اثبات اعسار مرد
(۲) اگر زن از مطالبات مالی خود بگذرد یا درباره این مطالبات مالی، ترتیبی بین زوجین مقرر شود یا در صورت احراز شرایط وکالت در طلاق
(۳) احراز شرایط وکالت در طلاق
(۴) اگر زن از مطالبات مالی خود بگذرد یا درباره این مطالبات مالی، ترتیبی بین زوجین مقرر شود.

کله ۳- یک شرکت (کارفرما) انجام پروژه‌ای را به یک شرکت پیمانکاری واگذار می‌کند. کارگر شرکت پیمانکاری، در حین کار، به شخص ثالث خسارتی وارد می‌کند. اصولاً آن شخص ثالث، برای مطالبه خسارت وارده، به چه شخصی و چگونه می‌تواند رجوع کند؟

- (۱) شرکت پیمانکاری، بدون نیاز به اثبات تقصیر
(۲) شرکت پیمانکاری، با نیاز به اثبات تقصیر
(۳) شرکت کارفرما، بدون نیاز به اثبات تقصیر و شرکت پیمانکاری، با نیاز به اثبات تقصیر
(۴) شرکت کارفرما یا شرکت پیمانکاری، بدون نیاز به اثبات تقصیر

کله ۴- زن و مرد، ازدواج موقت ده ساله کرده‌اند. زمینی به عنوان مهریه درج شده است که متعلق به پدر زوج است. پدر زوج عقدنامه را امضا نکرده و بعداً این مهریه را رد می‌کند. تکلیف مهریه و ازدواج چیست؟

- (۱) ازدواج باطل است و زن در صورت نزدیکی، مستحق مهرالمثل است.
(۲) ازدواج صحیح است و زن در صورت نزدیکی، مستحق مهرالمثل است.
(۳) ازدواج باطل است و زن، مستحق چیزی نیست.
(۴) ازدواج صحیح است و زن، مستحق قیمت آن زمین است.

کله ۵- هیئت‌مدیره آپارتمانی، اظهارنامه‌ای جهت مطالبه هزینه‌های مشترک برای مالک یک واحد ارسال کرده‌اند، ولی با سپری شدن مدت یک ماه از ابلاغ، وی همچنان از پرداخت امتناع کرده است، تکلیف چیست؟

- (۱) هیئت‌مدیره، به تنهایی حق اقدام از طریق مراجع قانونی را ندارد و باید مالکین واحدهای آپارتمانی اقدام کنند.
(۲) قطع خدمات مشترک، درخواست صدور اجرائیه ثبتی یا طرح دعوی در مراجع قضایی توسط هیئت‌مدیره
(۳) قطع خدمات مشترک یا درخواست صدور اجرائیه قضایی برای وصول مبلغ توسط هیئت‌مدیره
(۴) درخواست صدور اجرائیه ثبتی یا درخواست صدور اجرائیه قضایی برای وصول مبلغ توسط هیئت‌مدیره

کله ۶- متوفی دارای پدر، مادر، یک فرزند پسر، یک فرزند دختر، زوجه، برادر امی و ۲ خواهر ابوبینی است. سهم پدر و مادر به چه میزان است؟

- (۱) مادر $\frac{1}{3}$ و پدر به قرابت می‌برد.
(۲) مادر و پدر هر یک $\frac{1}{6}$ می‌برند و زیاده، فقط به پدر می‌رسد.
(۳) مادر و پدر، هر یک $\frac{1}{6}$ می‌برند.
(۴) مادر $\frac{1}{6}$ و پدر به قرابت می‌برد.

کله ۷- اگر آپارتمانی به شرط داشتن ۱۰۰ مترمربع، پیش‌خرید شود و بعد از تکمیل معلوم شود که مساحت آن ۱۰۳ متر بوده است، تکلیف چیست؟

- (۱) فروشنده می‌تواند به استناد خیار تخلف از شرط صفت، معامله را فسخ کند.
(۲) هیچ‌یک از طرفین، حق فسخ ندارند.
(۳) در صورت عدم فسخ قرارداد توسط فروشنده یا خریدار، خریدار باید مابه‌التفاوت را بپردازد.
(۴) هر یک از طرفین می‌توانند به استناد خیار تخلف از شرط، معامله را فسخ کنند.

۸- در گواهی حصر وراثت، نام یک فرزند پسر و یک فرزند دختر به عنوان وراث متوفی درج شده است. این دو به استناد این گواهی حصر وراثت، طلب ۳۰ میلیون تومانی مورث را از «الف» وصول می‌کنند. بعد از مدتی ثابت می‌شود که متوفی، فرزند پسر دیگری نیز داشته است و گواهی حصر وراثت صحیح صادر می‌شود. آن فرزند پسر برای وصول سهم خود از طلب مزبور، به چه اشخاصی می‌تواند رجوع کند؟

- (۱) به دو فرزند متوفی، متضامناً
- (۲) به «الف»
- (۳) به «الف» و دو فرزند متوفی، متضامناً
- (۴) به دو فرزند متوفی، به نسبت سهم‌الارث

۹- در سال ۱۳۹۹، مغازه‌ای با پرداخت حق سرقفلی اجاره شده است. در صورت انقضای مدت اجاره، تکلیف چیست؟

- (۱) مؤجر می‌تواند با پرداخت سرقفلی به نرخ روز، تخلیه مستأجر را بخواهد.
- (۲) مؤجر می‌تواند با پرداخت سرقفلی قراردادی، تخلیه مستأجر را بخواهد.
- (۳) مؤجر نمی‌تواند تخلیه مستأجر را بخواهد، ولی می‌تواند هر سه سال یک بار، تعدیل مال‌الاجاره را بخواهد.
- (۴) مؤجر نمی‌تواند تخلیه مستأجر را بخواهد و با همان مال‌الاجاره اجاره تمدید می‌شود.

۱۰- اگر شخصی، عیوب حیوانی را پنهان کند و حیوان بیمار را به این ترتیب، به طرف مقابل با درج شرط تبرّی از عیوب بفروشد، تکلیف معامله چیست؟

- (۱) شرط تبرّی از عیوب، مسقط کلیه خيارات، غیر از خيار تدلیس است.
- (۲) شرط تبرّی از عیوب، مسقط خيار عیب است، اما حق دریافت خسارت باقی است.
- (۳) شرط تبرّی از عیوب، مسقط خيار حیوان نیست.
- (۴) شرط تبرّی از عیوب، مسقط خيار عیب نیست.

۱۱- در قرارداد فی‌مابین دو شخص، تعهدی به نفع ثالث درج شده است. بعد از انجام تعهد، عقد اصلی فسخ می‌شود. تکلیف عملی که مشروط‌علیه به سود ثالث انجام داده است، چیست؟

- (۱) او می‌تواند از مشروط‌له، اجرت‌المثل بگیرد.
- (۲) او می‌تواند از مشروط‌له و ثالث، به نحو تضامنی، مطالبه اجرت‌المثل نماید.
- (۳) او می‌تواند از ثالث، اجرت‌المثل بگیرد.
- (۴) او حقی برای مطالبه هیچ مبلغی ندارد.

۱۲- اگر وکیل با برخورداری از حق توکیل و در راستای آن، وکیلی برای خود برگزیند، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) وکیل دوم باید به نحو بالاجتماع با وکیل اول اقدام کند.
- (۲) در صورت فوت وکیل اول، سمت وکیل دوم زائل می‌شود.
- (۳) تا بقای وکالت وکیل اول، وکیل دوم قابل عزل نیست.
- (۴) با توکیل به وکیل دوم، سمت وکیل اول زائل می‌شود.

۱۳- در قراردادی که موضوع آن کلی فی‌الذمه است، شرط صفت نسبت به کلی فی‌الذمه درج شده در صورتی که کالایی فاقد اوصاف مقرر داده شود، تکلیف چیست؟

- (۱) الزام مشروط‌علیه یا فسخ
- (۲) الزام مشروط‌علیه و در صورت عدم امکان الزام، فسخ
- (۳) فسخ یا دریافت ارش
- (۴) فقط الزام مشروط‌علیه

۱۴- شخصی که اموال او کفاف دیونش را نمی‌دهد، به قصد حمایت از فقرای شهر، پاساژی را وقف می‌کند تا محل منافع آن، به فقرا کمک شود. او پس از مدتی، دچار فقر می‌شود. وضعیت این وقف، چگونه است؟

- (۱) غیرنافذ است و در صورت تنفیذ دیان، خود او نمی‌تواند از منافع مال استفاده کند.
- (۲) غیرنافذ است و در صورت تنفیذ دیان، خود او می‌تواند از منافع مال استفاده کند.
- (۳) صحیح است و خود او می‌تواند از منافع مال استفاده کند.
- (۴) صحیح است و خود او نمی‌تواند از منافع مال استفاده کند.

۱۵- در قراردادی شرط شده است که در صورت عهدشکنی «الف» در تأدیه وجوه قراردادی، او باید روزانه حداقل یک میلیون تومان بابت خسارات وارده به طرف دیگر بپردازد. در صورت عهدشکنی «الف»، تکلیف چیست؟

- (۱) حاکم نمی‌تواند او را به کمتر یا بیشتر از این مبلغ محکوم کند.
- (۲) حاکم نمی‌تواند او را به کمتر یا بیشتر از این مبلغ محکوم کند، مگر آنکه مبلغ ناعادلانه باشد.
- (۳) با توجه به ربوی بودن شرط، باطل است.
- (۴) حاکم نمی‌تواند او را به کمتر از این مبلغ محکوم کند.

۱۶- یک شخص مسیحی، برای اداره امور فرزند صغیرش وصیت می‌کند. وصی از هم‌کیشان مسیحی اوست. اگر موصی مسلمان شود، وضعیت وصیت چگونه است؟

- (۱) وصیت باقی می‌ماند، اما حاکم باید به وصی ضم‌امین نماید.
- (۲) وصیت زائل می‌شود، اما ممکن است موصی مجدداً وصایت آن شخص را ابقا کند.
- (۳) وصیت زائل می‌شود.
- (۴) وصیت به قوت خود باقی می‌ماند.

۱۷- آیا شخصی که مالی را عاریه گرفته است، می‌تواند آن را به شخص دیگر عاریه دهد؟

- (۱) خیر و دادن حق انتفاع هم ممکن نیست.
- (۲) خیر، اما می‌تواند به دیگران حق انتفاع دهد.
- (۳) بلی، مگر شرط خلاف شده باشد.
- (۴) بلی و شرط خلاف آن، باطل است.

۱۸- فردی در اثر اکراه یکی از اموالش، انگشتی را که مورد استفاده اوست، می‌فروشد. او قبل از تنفیذ یا رد فوت می‌کند. او دارای زوجه، یک دختر ۳۰ ساله و یک پسر ۲۰ ساله است. وضعیت معامله، چگونه است؟

- (۱) نفوذ قرارداد، منوط به تنفیذ فرزند پسر است.
- (۲) نفوذ قرارداد، منوط به تنفیذ تمام وراثت است.
- (۳) نفوذ قرارداد، منوط به تنفیذ فرزند پسر و دختر است و زوجه حق تنفیذ ندارد.
- (۴) هریک از وراثت، به نسبت سهم‌الارث خود، حق تنفیذ یا رد دارد.

۱۹- شخص خریدار بعد از فسخ معامله و ارسال اظهارنامه فسخ، همچنان به تصرفات خود در مال مورد معامله ادامه می‌دهد. این اقدام او، چه وضعیتی دارد؟

- (۱) عدول از فسخ و موجب ابقای معامله است.
- (۲) امضا و تأیید عملی معامله است و سبب ابقای معامله خواهد بود.
- (۳) نوعی عقد جدید است.
- (۴) تصرفات وی غاصبانه است.

۲۰- بنا بر عموماًت قانون مدنی، مستأجر می‌تواند کدام اقدام زیر را انجام دهد؟

- (۱) می‌تواند رابطه استیجاری را به مستأجر دیگر واگذار کند و شرط خلاف، امکان‌پذیر نیست.
- (۲) نمی‌تواند رابطه استیجاری را به مستأجر دیگر واگذار کند، مگر با اذن مؤجر.
- (۳) نمی‌تواند رابطه استیجاری را به مستأجر دیگر واگذار کند، مگر آنکه از دادگاه چنین تجویزی را دریافت نماید.
- (۴) می‌تواند از رابطه استیجاری را به مستأجر دیگر واگذار کند، مگر آنکه در اجاره شرط خلاف شده باشد.

آیین دادرسی مدنی

۲۱- در دعوی مالکیت زمینی بین آقایان احمدی و عبادی، حکم به نفع عبادی از شعبه ۵ دادگاه عمومی برازجان صادر شده است. احمدی تجدیدنظرخواهی کرده و شعبه ۲ تجدیدنظر استان بوشهر، به دلیل آنکه حکم مستند به اقرار احمدی بوده، قرار عدم استماع صادر کرده است. اگر شخص ثالثی مدعی مالکیت زمین باشد، چه اقدامی می‌تواند انجام دهد؟

- (۱) دادخواست اعتراض ثالث خود را به شعبه ۵ عمومی تقدیم کند تا در شعبه ۲ تجدیدنظر رسیدگی شود.
- (۲) دادخواست اعتراض ثالث خود را به شعبه ۲ تجدیدنظر تقدیم کند تا در شعبه ۵ عمومی رسیدگی شود.
- (۳) دادخواست اعتراض ثالث خود را به شعبه ۵ عمومی تقدیم کند تا در همان شعبه رسیدگی شود.
- (۴) دادخواست اعتراض ثالث خود را به شعبه ۲ تجدیدنظر تقدیم کند تا در همان شعبه رسیدگی شود.

۲۲- در دعوی آقای سجادی علیه آقای تقوی، علی‌رغم عدم حضور و عدم دفاع آقای تقوی، حکم بی‌حقی آقای سجادی از دادگاه عمومی صادر شده است. سجادی تجدیدنظرخواهی می‌کند و دادگاه تجدیدنظر با نقض آن حکم، قرار ابطال دادخواست بدوی صادر می‌کند. آقای تقوی در هیچ‌یک از مراحل دادرسی حضور و دفاع نداشته است. اکنون چه اقدامی از جانب او متصور است؟

- (۱) می‌تواند در دادگاه عمومی به رأی صادره اعتراض کند.
- (۲) اعتراضی توسط او قابل تصور نیست.
- (۳) اگر آن رأی قابل فرجام باشد، فقط می‌تواند فرجام‌خواهی کند.
- (۴) می‌تواند در دادگاه تجدیدنظر به رأی صادره اعتراض کند.

پاسخنامه آزمون مرکز وکلا و مشاوران قوه قضائیه ۱۴۰۰

حقوق مدنی

۱- گزینه «۴» ماده ۱۳ قانون بیمه اجباری مقرر می‌دارد: «بیمه‌گر یا صندوق حسب مورد مکلفند خسارت بدنی تعلق گرفته به شخص ثالث را به قیمت یوم‌الاداء و با رعایت این قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط پرداخت کنند. بیمه‌گر، در صورتی که خسارت بدنی که به زیان دیده پرداخت نموده بیشتر از تعهد وی مندرج در ماده (۸) این قانون باشد، می‌تواند نسبت به مازاد پرداختی، به صندوق رجوع یا در صورت موافقت صندوق در حساب‌های فیمابین منظور کند مشروط بر اینکه افزایش مبلغ قابل پرداخت بابت دیه منتسب به تأخیر بیمه‌گر نباشد.

تبصره - در صورتی که خسارت بدنی زیان دیده بیشتر از تعهد شرکت بیمه مندرج در ماده (۸) این قانون باشد، شرکت بیمه مکلف است، بلافاصله مراتب مذکور و کلیه مستندات پرونده مربوط را از طریق سامانه الکترونیک موضوع ماده (۵۵) به صندوق و بیمه مرکزی اطلاع دهد.»

۲- گزینه «۳» اگر زن در طلاق، دارای وکالت باشد، دادگاه به آن ترتیب اثر می‌دهد. این شرط هم می‌تواند در ضمن عقد نکاح وجود داشته باشد. در این باره ماده ۱۱۱۹ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «طرفین عقد ازدواج می‌توانند هر شرطی که مخالف با مقتضای عقد مزبور نباشد در ضمن عقد ازدواج یا عقد لازم دیگر بنمایند مثل اینکه شرط شود هرگاه شوهر زن دیگر بگیرد یا در مدت معینی غائب شود یا ترک انفاق نماید یا بر علیه حیات زن سوء قصد کند یا سوء رفتاری نماید که زندگانی آن‌ها با یکدیگر غیرقابل تحمل شود زن وکیل و وکیل در توکیل باشد که از اثبات تحقق شرط در محکمه و صدور حکم نهایی خود را مطلقه سازد.»

۳- گزینه «۱» ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی اشعار می‌دارد: «کارفرمایانی که مشمول قانون کار هستند مسئول جبران خساراتی می‌باشند که از طرف کارکنان اداری و یا کارگران آنان در حین انجام کار یا به مناسبت آن وارد شده است مگر اینکه محرز شود تمام احتیاط‌هایی که اوضاع و احوال قضیه ایجاب می‌نموده به عمل آورده و یا اینکه اگر احتیاط‌های مزبور را به عمل می‌آورند باز هم جلوگیری از ورود زیان مقدور نمی‌بود کارفرما می‌تواند به واردکننده خسارت در صورتی که مطابق قانون مسئول شناخته شود مراجعه نماید.»

ماده ۱۴ قانون مسئولیت مدنی اشعار می‌دارد: «در مورد ماده ۱۲ هرگاه چند نفر مجتمعاً زبانی وارد آورند متضامناً مسئول جبران خسارت وارده هستند. در این مورد میزان مسئولیت هریک از آنان با توجه به نحوه مداخله هریک از طرف دادگاه تعیین می‌شود.»
براساس این دو ماده، در فرض موضوع، هرچند به طور ابتدایی، کارفرما، مسئول جبران خسارت محسوب شده است؛ ولی در فرضی که ثابت شود که تمامی احتیاط‌های لازم را انجام داده یا اینکه اگر انجام می‌داد، باز هم حادثه محقق می‌شد، در این حالت، قادر هست تا به کارگران مسبب حادثه رجوع نموده و خسارت را از ایشان مطالبه نماید. در این باب براساس بخش نخست ماده ۱۴ قانون مسئولیت مدنی کارگران مقصر به طور تضامنی مسئول هستند؛ ولی در نهایت میزان مسئولیت هریک از کارگران براساس بخش دوم ماده ۱۴ قانون مدنی با عنایت به شیوه دخالت هریک، از طرف محکمه معین می‌گردد.

۴- گزینه «۴» ماده ۱۱۰۰ قانون مدنی: در صورتی مهرالمسمی مجهول باشد یا مالیت نداشته باشد یا ملک غیر باشد در صورت اول و دوم زن مستحق مهرالمثل خواهد بود و در صورت سوم مستحق مثل یا قیمت آن خواهد بود مگر اینکه صاحب مال اجازه نماید. در باب مهریه باید دانست که اگر مال متعلق حق غیر باشد، باید زن را مستحق قیمت دانست.

۵- گزینه «۲» ماده ۱۰ ق.ت.ا. مقرر می‌دارد: «ماده ۱۰: مستأجر نمی‌تواند منافع مورد اجاره را کلاً یا جزئاً یا به نحو اشاعه به غیر انتقال دهد یا واگذار نماید مگر اینکه کتباً این اختیار به او داده شده باشد. هرگاه مستأجر تمام یا قسمتی از مورد اجاره را به غیر اجاره دهد مالک می‌تواند در صورت انقضای مدت یا فسخ اجاره درخواست تنظیم اجاره‌نامه با هریک از مستأجرین را بنماید. در صورتی که مستأجر حق انتقال مورد اجاره را به غیر داشته باشد هریک از مستأجرین نیز می‌توانند در صورت فسخ و یا انقضای مدت اجاره اصلی درخواست تنظیم اجاره‌نامه را با مالک یا نماینده قانونی او بنمایند.»

۶- گزینه «۳» ماده ۹۰۴ قانون مدنی در این باره مقرر می‌دارد: «ماده ۹۰۴: فرض سه وارث سدس ترکه است پدر و مادر و کلاله امی اگر تنها باشد.»
در این فرض باید به پدر و مادر، هریک یک سدس سهم دانست.

۷- گزینه «۲» ماده ۷ قانون پیش فروش ساختمان مقرر می‌دارد: «در صورتی که مساحت بنا براساس صورت مجلس تفکیکی، کمتر یا بیشتر از مقدار مشخص شده در قرارداد باشد، مابه‌التفاوت براساس نرخ مندرج در قرارداد مورد محاسبه قرار خواهد گرفت، لیکن چنانچه مساحت بنا تا پنج درصد (۵٪) افزون بر زیربنای مقرر در قرارداد باشد، هیچ‌کدام از طرفین حق فسخ قرارداد را ندارند و در صورتی که بیش از پنج درصد (۵٪) باشد صرفاً خریدار حق فسخ قرارداد را دارد. چنانچه مساحت واحد تحویل شده کمتر از نود و پنج درصد (۹۵٪) مقدار توافق شده باشد، پیش خریدار حق فسخ قرارداد را دارد یا می‌تواند خسارت وارده را بر پایه قیمت روز بنا و براساس نظر کارشناسی از پیش فروشنده مطالبه کند.»

۸- گزینه «۴» ماده ۶۰۶ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «هرگاه ترکه میت قبل از اداء دیون تقسیم شود و یا بعد از تقسیم معلوم شود که بر میت دینی بوده است طلبکار باید به هریک از وراثت به نسبت سهم او رجوع کند و اگر یک یا چند نفر از وراثت معسر شده باشد طلبکار می‌تواند برای سهم معسر یا معسرین نیز به وراثت دیگر رجوع نماید.» در این باره، باید به ۲ فرزند متوفی رجوع کند و هریک باید به نسبت سهم‌الارث به وی تأدیبه کند.

۹- گزینه «۱» تبصره ۲ ماده ششم قانون روابط مؤجر و مستأجر سال ۱۳۵۶ مقرر می‌دارد: «هرگاه مالک، ملک تجاری خود را به اجاره واگذار نماید می‌تواند مبلغی را تحت عنوان سرقفلی از مستأجر دریافت نماید. همچنین مستأجر می‌تواند در اثناء مدت اجاره برای واگذاری حق خود مبلغی را از مؤجر یا مستأجر دیگر به عنوان سرقفلی دریافت کند، مگر آنکه در ضمن عقد اجاره حق انتقال به غیر از وی سلب شده باشد. تبصره ۱- چنانچه مالک سرقفلی نگرفته باشد و مستأجر با دریافت سرقفلی ملک را به دیگری واگذار نماید پس از پایان مدت اجاره مستأجر اخیر حق مطالبه سرقفلی از مالک را ندارد. تبصره ۲- در صورتی که مؤجر به طریق صحیح شرعی سرقفلی را به مستأجر منتقل نماید، هنگام تخلیه مستأجر حق مطالبه سرقفلی به قیمت عادلانه روز را دارد.»

۱۰- گزینه «۳» شرط تبری یافتن، ساقط‌کننده خیار حیوان نیست. بر همین اساس، اگر شخصی در ضمن عقد، شرط تبری کند، خیار حیوان از بین نمی‌رود.

۱۱- گزینه «۱» در تعهدات به نفع ثالث، اگر عقد از بین برود، و مشروط‌علیه، عملی را برای ثالث انجام داده باشد، باید شخص مشروطه را مستحق اجرت‌المثل دانست.

۱۲- گزینه «۲» وکالت می‌تواند عرضی یا طولی باشد که در این فرض، اگر طولی باشد، وکیل دوم را باید وکیل وکیل اول دانست که در این باره، وکیل اول اگر فوت کند یا وکالتش زائل گردد، وکیل دوم هم از وکالت منحل می‌شود و وکیل دوم را نباید وکیل دانست.

۱۳- گزینه «۲» در فرضی که مال کلی باشد و وصف لازم را نداشته باشد، شخص لازم است تا ابتدا الزام صورت گیرد و اگر امکان نداشته باشد، فسخ محقق می‌گردد. در فرضی که مالی عین معین باشد، همچنین این اوصاف را نداشته باشد، مستقیم حق فسخ ایجاد می‌گردد و امکان اجبار نیست.

۱۴- گزینه «۳» ماده ۷۴ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «در وقف بر مصالح عامه اگر خود واقف نیز مصداق موقوف‌علیهم واقع شود می‌تواند منتفع گردد.» لازم به ذکر است که وقف بر نفس باطل است. «ماده ۷۲: وقف بر نفس به این معنی که واقف خود را موقوف‌علیه یا جزء موقوف‌علیهم نماید یا پرداخت دیون یا سایر مخارج خود را از منافع موقوفه قرار دهد باطل است اعم از اینکه راجع به حال حیات باشد یا بعد از فوت.» استثنای این حکم در مورد وقف عام و مصالح عامه است که در این باب، ماده ۷۴ قانون مدنی بیان می‌نماید: «در وقف بر مصالح عامه اگر خود واقف نیز مصداق موقوف‌علیهم واقع شود می‌تواند منتفع گردد.» حال در فرض حاضر، این عقد را باید صحیح دانست. لذا شخص واقف را باید مستحق استفاده از منافع دانست.

۱۵- گزینه «۴» ماده ۲۳۰ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «اگر در ضمن معامله شرط شده باشد که در صورت تخلف متخلف مبلغی به عنوان خسارت تأدیبه نماید حاکم نمی‌تواند او را به بیشتر یا کمتر از آنچه که ملزم شده است محکوم کند.» در این باب می‌توان برای جبران خسارت‌های وارده ناشی از نقض تعهد نیز وجه التزام در نظر گرفت که در این باب وجه التزام عبارت است از خسارت ناشی از عدم ایفای تعهد یا تأخیر در ایفای تعهد که در عقد مورد تصریح قرار گرفته است و متخلف از این تعهد باید همان میزان را تأدیبه کند.

۱۶- گزینه «۳» ماده ۱۱۹۲ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «ولی مسلم نمی‌تواند برای امور مولی‌علیه خود وصی غیرمسلم معین کند.»

۱۷- گزینه «۱» ماده ۶۴۷ قانون مدنی اذعان می‌دارد: «مستعیر نمی‌تواند مال عاریه را به هیچ نحوی به تصرف غیر دهد مگر به اذن معیر.»

۱۸- گزینه «۱» ماده ۹۱۵ قانون مدنی اذعان می‌دارد: «انگشتی که میت معمولاً استعمال می‌کرده و همچنین قرآن و رخت‌های شخصی و شمشر او به پسر بزرگ او می‌رسد بدون اینکه از حصه او از این حیث چیزی کسر شود مشروط بر اینکه ترکه میت منحصر به این اموال نباشد.» در این فرض به علت اینکه این مال متعلق به پسر است، وی باید آن را تنفیذ کند.

۱۹- گزینه «۴» بعد از فسخ هم باید ید شخص را غاصبانه دانست، زیرا بعد از فسخ، عقد از بین می‌رود لذا حق تصرف در مال را ندارد. بر همین اساس، ید وی را باید بعد از فسخ، غاصبانه دانست.

۲۰- گزینه «۲» ماده ۴۷۴ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «مستأجر می‌تواند عین مستأجره را به دیگری اجاره بدهد مگر اینکه در عقد اجاره خلاف آن شرط شده باشد.»

اما باید دانست که رابطه استیجاری را نمی‌توان به مستأجر دیگر واگذار نمود مگر اینکه مؤجر اذن دهد.

آیین دادرسی مدنی

۲۱- گزینه «۳» با صدور قرار عدم استماع توسط دادگاه تجدیدنظر رأی دادگاه بدوی قطعی می‌شود. با در نظر گرفتن این موضوع و نیز طبق ماده ۴۲۰ قانون آیین دادرسی مدنی اعتراض اصلی باید به موجب دادخواست و به طرفیت محکوم‌له و محکوم‌علیه رأی مورد اعتراض باشد. این دادخواست به دادگاهی تقدیم می‌شود که رأی قطعی معترض عنه را صادر کرده است. بنابراین در پرسش حاضر شخص ثالث باید اعتراض خود را به دادگاه بدوی به عنوان دادگاه صادرکننده حکم بدوی تقدیم کند.

۲۲- گزینه «۲» طبق ماده ۳۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی محکوم‌علیه غایب حق دارد به حکم غیابی اعتراض نماید. حال آنکه در فرض صورت سؤال آقای تقوی در هیچ‌یک از مراحل دادرسی محکوم‌علیه نبوده است. بنابراین واخواهی از جانب او ممکن نیست و با توجه به درخواست تجدیدنظر خواهان، دیگر تجدیدنظرخواهی نیز محلی از اعراب ندارد.

۲۳- گزینه «۱» طبق مواد ۷۲ و ۵۴ قانون آیین دادرسی مدنی در صورتی که نشانی خواننده به اشتباه در دادخواست ذکر شده باشد مدیر دفتر دادگاه خطاب به خواهان، اخطار رفع نقص صادر می‌کند تا آدرس جدید عرضه کند.

۲۴- گزینه «۲» طبق ماده ۴۸۸ قانون آیین دادرسی مدنی هرگاه محکوم‌علیه تا بیست روز بعد از ابلاغ، رأی داوری را اجرا ننماید، دادگاه ارجاع‌کننده دعوا به داوری و یا دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد مکلف است به درخواست طرف ذی‌نفع طبق رأی داور برگ اجرایی صادر کند. بنابراین تا قبل از مهلت ۲۰ روزه اصلاً اجرائیه صادر نمی‌شود که محکوم‌علیه بخواهد درخواست صدور قرار توقف آن را بنماید. بنابراین صدور این قرار امکان‌پذیر نیست.

۲۵- گزینه «۴» طبق ماده ۱۰۸ قانون آیین دادرسی مدنی خواهان می‌تواند قبل از تقدیم دادخواست یا ضمن دادخواست راجع به اصل دعوا یا در جریان دادرسی تا وقتی که حکم قطعی صادر نشده است در موارد زیر از دادگاه درخواست تأمین خواسته نماید و دادگاه مکلف به قبول آن است ... مطابق ماده مذکور تا قبل از صدور حکم قطعی (یعنی حتی در مرحله تجدیدنظر) امکان صدور قرار تأمین خواسته وجود دارد.

۲۶- گزینه «۴» طبق ماده ۱۶۷ قانون آیین دادرسی مدنی در صورتی که دو یا چند نفر مال غیرمنقولی را به طور مشترک در تصرف داشته یا استفاده می‌کردند و بعضی از آنان مانع تصرف یا استفاده و یا مزاحم استفاده بعضی دیگر شود حسب مورد در حکم تصرف عدوانی یا مزاحمت یا ممانعت از حق محسوب و مشمول مقررات این فصل خواهد بود. بنابراین در این صورت دادگاه رأی بر تسلیم ملک به خواهان با ابقای تصرفات خواننده می‌دهد.

۲۷- گزینه «۱» در مورد پرسش حاضر با توجه به اینکه خواننده لایحه دفاعیه خود را در پرونده ثبت کرده است دادگاه باید جلسه را برگزار و در صورت نیاز تجدید کند.

۲۸- گزینه «۳» در مورد اعسار باید توجه داشت که طرف مقابل دعوای اعسار را نمی‌توان محکوم‌علیه دعوا دانست. طبق ماده ۳۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی حق واخواهی توسط قانون‌گذار برای محکوم‌علیه غایب وضع شده است. با توجه به این مطالب آقای باقری حق واخواهی ندارد. بنابراین تنها راه اعتراض، تجدیدنظرخواهی ظرف مهلت ۲۰ روز از ابلاغ می‌باشد.

۲۹- گزینه «۱» رسیدگی به دعوا در صورتی آغاز می‌شود که خواهان هزینه دادرسی را پرداخت کند یا ادعای اعسار او پذیرفته شود و رأی صادره قطعیت پیدا کند.

۳۰- گزینه «۴» در صورت ادعای جعل همراه با دفاع در ماهیت دعوا دادگاه باید به ادعای جعل و دفاعیات مربوط به ماهیت دعوا به صورت همزمان رسیدگی کند.

۳۱- گزینه «۴» طبق ماده ۱۳۹ قانون آیین دادرسی مدنی شخص ثالثی که جلب می‌شود خواننده محسوب و تمام مقررات راجع به خواننده درباره او جاری است و نیز طبق ماده ۱۴۱ همین قانون، خواننده می‌تواند در مقابل ادعای خواهان اقامه دعوی (متقابل) نماید. با توجه به این توضیحات در موضوع جلب ثالث آقای عزیزی (خواننده دعوای اصلی) خواهان و آقای گودرزی (مجلوب ثالث) خواننده محسوب می‌شود. لذا آقای گودرزی به عنوان خواننده می‌تواند علیه خواهان دعوی خود یعنی آقای عزیزی طرح دعوی متقابل کند.

۳۲- گزینه «۲» طبق ماده ۹۰ قانون آیین دادرسی مدنی هرگاه ایرادات تا پایان جلسه اول دادرسی اعلام نشده باشد دادگاه مکلف نیست جدا از ماهیت دعوا نسبت به آن رأی دهد.

سؤالات آزمون کانون وکلای دادگستری - ۱۴۰۲

حقوق مدنی

- کجه ۱-** «الف» به وکالت از «ب»، ملک «ب» را به مبلغ معین به «ج» می‌فروشد و ثمن معامله نیز از بابت بدهی سابق «الف» به «ج» در قالب عقد حواله‌ای که به تأیید «ب» می‌رسد، کارسازی می‌شود. در صورت فسخ بعدی عقد بیع به علت خیار غبن از ناحیه «ج»، تکلیف ثمن دریافتی چگونه خواهد بود؟
- (۱) در هر حالت، «الف» مکلف به استرداد ثمن دریافتی به «ج» است.
 - (۲) حواله منفسخ می‌شود و «ج» می‌تواند فقط به «الف»، جهت استرداد ثمن مراجعه کند.
 - (۳) فسخ بیع تأثیری در صحت عقد حواله ندارد و مسئولیت استرداد ثمن برعهده «ب» است.
 - (۴) «الف» از باب لزوم ردّ عوضین و منع دارا شدن بلاجهت، مکلف به استرداد ثمن معامله به «ج» است.
- کجه ۲-** در نتیجه تصادف دو خودروی «الف» و «ب»، راننده‌ی خودروی «ب» که فاقد گواهینامه رانندگی است، مصدوم می‌شود. راننده‌ی خودروی «الف»، مقصر حادثه شناخته می‌شود، درخصوص نحوه جبران خسارت وارد شده به راننده خودروی «ب»، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) بیمه‌گر مکلف است خسارات وارد شده به راننده خودروی «ب» را جبران کند.
 - (۲) از آنجا که راننده خودروی «ب» فاقد گواهی‌نامه رانندگی است، بیمه‌گر تکلیفی به پرداخت خسارت به وی ندارد.
 - (۳) بیمه‌گر مکلف به پرداخت خسارت راننده خودروی «ب» است، اما بعداً می‌تواند مبالغ پرداخت‌شده را از راننده خودروی «الف» مسترد نماید.
 - (۴) بیمه‌گر تکلیفی به پرداخت خسارات راننده خودروی «ب» ندارد، اما راننده خودروی «الف» طبق قواعد عمومی باید خسارت وی را جبران کند.
- کجه ۳-** دادگاه سوئیس به درخواست زن و شوهر زرتشتی ایرانی مقیم آن کشور که در عین حال تابعیت سوئیسی هم دارند، حکم طلاق صادر می‌کند و طلاق با رعایت مقررات و موازین دین زرتشتی و قوانین سوئیس ثبت می‌شود. درخصوص اعتبار و اجرای این حکم از لحاظ قوانین ایران، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) حکم طلاق، نیازمند بررسی و تنفیذ توسط مراجع عالی زرتشتی و دادگاه صلاحیت‌دار ایرانی است.
 - (۲) حکم طلاق صادره، نیازمند بررسی و تنفیذ توسط دادگاه صلاحیت‌دار ایرانی است.
 - (۳) حکم طلاق، نیازمند بررسی و تنفیذ توسط مراجع عالی زرتشتی است.
 - (۴) حکم طلاق، در ایران اعتبار دارد و قابل اجرا است.
- کجه ۴-** چنانچه شخصی سبب تلف مالی شود و آن مال مثلی باشد، با لحاظ قانون مسئولیت مدنی، دادگاه به چه نحوی حکم به جبران خسارت خواهد داد؟
- (۱) اگر مثل آن مال یافت شود، دادگاه الزاماً باید واردکننده زیان را محکوم به دادن مثل کند.
 - (۲) دادگاه می‌تواند واردکننده زیان را محکوم به دادن قیمت کند، حتی اگر مثل مال تلف‌شده یافت شود.
 - (۳) دادگاه ملزم است واردکننده زیان را محکوم به دادن مثل کند، مگر اینکه مثل مال تلف‌شده موجود نباشد.
 - (۴) دادگاه می‌تواند حکم به پرداخت قیمت دهد، مشروط بر اینکه واردکننده زیان با تصمیم دادگاه موافق باشد.
- کجه ۵-** کدام مورد در خصوص عقد رهن، صحیح است؟
- (۱) در صورت فروش مال مرهون توسط راهن بدون اجازه مرتهن، با توجه به غیرنافذ بودن معامله، خریدار حق الزام فروشنده (راهن) به فک رهن را ندارد.
 - (۲) پس از اتلاف عین مرهونه توسط ثالث، بدل اخذشده در رهن قرار نمی‌گیرد، مگر با وجود اهلیت و قصد انشاء.
 - (۳) نمائات و منافع متصل و منفصل عین مرهونه، به ترتیب، در مالکیت مرتهن و راهن است.
 - (۴) با فوت راهن قبل از تسلیم مال به مرتهن، امکان الزام ورثه راهن به تسلیم وجود ندارد.
- کجه ۶-** «الف» در ازای دریافت مبلغ مشخصی در مقابل «ب» (مالک ملک روبه‌رو)، تعهد می‌کند که در ملک خود بیش از دو طبقه ساختمان‌سازی نکند. درخصوص اعتبار این قرارداد و حقوق ناشی از آن، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) قرارداد باطل است و حقی برای «ب» ایجاد نمی‌شود.
 - (۲) قرارداد صحیح است و برای «ب»، حق ارتفاق ایجاد می‌شود.
 - (۳) صحت قرارداد، منوط به رعایت ضوابط شهری و تنفیذ شهرداری است.
 - (۴) قرارداد صحیح است و در صورت ساختمان‌سازی بیش از دو طبقه از جانب «الف»، «ب» فقط حق مطالبه خسارت دارد.

۷- به عنوان امری حکمی، خلاف کدام یک از عبارات حقوقی زیر را نمی توان اثبات کرد؟

- ۱) ایراد ضرر به اشخاص ثالث از ناحیه کارگر، به دنبال روی دادن حادثه کار، نشان دهنده تقصیر کارفرما است.
- ۲) هر طفلی که بعد از انحلال نکاح متولد شود، ملحق به شوهر است.
- ۳) اثبات ید بر مال غیر بدون مجوز، در حکم غصب است.
- ۴) وضع سرتیر، دلالت بر تصرف و اختصاص می کند.

۸- در خصوص وجوه افتراق و اشتراک مسئولیت قراردادی و مسئولیت خارج از قرارداد، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) خسارت معنوی در هر دو نوع مسئولیت، ممکن است مصداق پیدا کند.
- ۲) در هر دو، همواره مطالبه خسارت از خواننده دعوا، منوط به اثبات خسارت است.
- ۳) ضمانت اجرای خسارت تأخیر تأدیه وجه نقد، تنها شامل مسئولیت قراردادی می شود.
- ۴) در هر دو، فورس ماژور خواننده دعوا را از مسئولیت بری می کند، مگر اینکه تعهد قراردادی از نوع تعهد به نتیجه باشد.

۹- «الف» ملک تجاری خود را در سال ۱۳۶۶ به موجب سند رسمی و بدون دریافت سرقفلی و پیش پرداخت، به مدت ۳ سال به «ب» واگذار می کند و «ب» متعهد می شود در سررسید اجاره، نسبت به تخلیه مورد اجاره اقدام نماید. با توجه به فرض مذکور، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) موضوع مشمول قانون ۱۳۵۶ است و به دلیل مغایرت توافق برای تخلیه با ماده ۳۰ قانون مذکور که کلیه طرق مستقیم و غیرمستقیم به منظور جلوگیری از اجرای مقررات آن قانون را باطل و بلااثر دانسته است، تخلیه امکان پذیر نیست.
- ۲) با توجه به شمول قانون ۱۳۵۶ به موضوع، انقضای مدت از موارد تخلیه نیست و الزام به تخلیه بدون تحقق موجبات تخلیه مندرج در قانون مذکور، مسموع نیست.
- ۳) در فرض عدم تمدید در سررسید، مستأجر مکلف است مورد اجاره را تخلیه نماید.
- ۴) موجر، به شرط پرداخت حق کسب و پیشه مستأجر، حق تخلیه خواهد داشت.

۱۰- کدام مورد در خصوص ابراء، صحیح نیست؟

- ۱) ولی، قیم و وصی، صلاحیت ابراء بدهکاران مولی علیه را ندارد.
- ۲) وصیت به ابراء دین، ایقاع بوده و نیازی به قبول موصی له (مدیون) ندارد.
- ۳) ابراء ذمه میت از دین در فرض وجود دارایی برای مدیون، به معنای ابراء شخصیت حقوقی ترکه است.
- ۴) ابراء کننده می تواند در انشای ابراء، حق فسخ ابراء را در مدت معین برای خود یا شخص ثالث درج کند.

۱۱- «الف»، «ب» و «ج» به صورت بالمناصفه، مالک ۲ عدد خودرو و ۳ کیلوگرم طلا هستند. بعد از حدوث شراکت، «الف» محجور شده و «د» به عنوان قیم «الف» انتخاب می شود و طی توافق مکتوب با «ج» و «ب»، رأساً مبادرت به تقسیم اموال مذکور از طریق تعدیل می نمایند. وضعیت تقسیم مذکور از حیث صحت و بطلان، چگونه است؟

- ۱) به دلیل عدم انجام آن در دادگاه، مطلقاً باطل است.
- ۲) در صورت رعایت شدن غبطه محجور و تنفیذ دادستان، صحیح است.
- ۳) صحیح است و به دلیل عدم وجود اموال غیرمنقول، نیازی به مداخله دادگاه نیست.
- ۴) مداخله دادگاه در امر تقسیم اموال محجور، صرفاً در خصوص تقسیم ترکه موضوعیت دارد.

۱۲- با توجه به مقررات حاکم بر شروط، کدام مورد صحیح نیست؟

- ۱) خود شرط نتیجه قابل اسقاط نیست، ولی حق فسخ ناشی از بطلان شرط نتیجه، قابل اسقاط است.
- ۲) از طرفین عقد به عدم امکان تحقق شرط نتیجه به واسطه عقد در حین قرارداد آگاه باشند، شرط باطل است، ولی خللی به عقد نمی رساند.
- ۳) اگر شرط صفت، مؤثر در بیان کمیت مورد معامله بوده و جنبه توصیفی داشته باشد، تخلف از آن، به مشروطه حق فسخ عقد را می دهد.
- ۴) مقصود مدّ نظر طرفین قرارداد از شرط نتیجه، نمی تواند انحلال قرارداد دیگری که بین طرفین منعقد شده است، باشد.

۱۳- کدام مورد در خصوص ارث، صحیح است؟

- ۱) مادر میت، به طور مطلق از ارث مازاد محروم است.
- ۲) اگر میت، چند برادر یا خواهر آمی یا چند برادر و خواهر آمی داشته باشد، ترکه بالسویه بین آنها تقسیم می شود.
- ۳) چنانچه میت، جدّ آمی و خواهر آمی و جدّ آبی و برادر ابوینی داشته باشد، هر یک از جدّ آمی و خواهر آمی ثلث ترکه و مابقی، متعلق به جدّ آبی و برادر ابوینی است.
- ۴) چنانچه میت، یک خاله آمی و یک عموی ابوینی و یک عمه آبی داشته باشد، سُدس ترکه متعلق به خاله آمی و مابقی به نسبت دو به یک، متعلق به عموی ابوینی و عمه آبی است.

۱۴- «الف»، یک باب آپارتمان خود را به صورت معوض به «ب» هبه می‌کند و پس از تحویل آپارتمان و تنظیم سند آن و قبل از دریافت عوض، آپارتمان مذکور به دلیل بدهی «ب» به «ج»، توسط اجرای احکام مدنی بازداشت می‌شود و متعاقباً «الف» از هبه رجوع می‌کند. با عنایت به فرض مسئله، کدام مورد صحیح است؟

(۱) رجوع صورت گرفته، صحیح نیست.

(۲) رجوع صورت گرفته، غیر نافذ است.

(۳) رجوع مذکور به دلیل عدم پرداخت عوض، مطلقاً صحیح است.

(۴) بازداشت بعدی ملک توسط «ج»، تأثیری در صحت رجوع صورت گرفته ندارد.

۱۵- در خصوص تصرفات وراثت در ترکه قبل از ادای دیون، کدام مورد صحیح است؟

(۱) هر شخصی، اعم از دیان یا طرف معامله یا اشخاص ثالث می‌توانند ابطال معاملات انجام یافته نسبت به ترکه قبل از ادای دیون را درخواست کنند.

(۲) تصرفات حقوقی اگر برای ادای بخشی از دیون انجام یافته باشد، حتی با فرض رد ترکه نیز نافذ است.

(۳) با اجازه دیان، معاملات انجام یافته نسبت به ترکه، قبل از تأدیه دیون نافذ است.

(۴) تصرفات ورثه در ترکه، مطلقاً منوط به اجازه طلبکاران است.

۱۶- کدام مورد در خصوص صحت اقدامات وکیل به نیابت از موکل، با مقررات قانونی انطباق ندارد؟

(۱) تخلف وکیل از اوصاف و خصوصیات صریح تعیین شده توسط موکل برای معامله، تأثیری در نفوذ معامله نخواهد داشت، مشروط به آنکه وکیل تخلف را به جهت رعایت مصلحت موکل انجام داده باشد.

(۲) نیابت‌پذیری موضوع وکالت و عدم وجود شرط مباشرت برای انجام آن، شرط صحت اعطای وکالت و اقدامات وکیل است.

(۳) اگر وکالت مطلق باشد، وکیل حق تصرف در اموال را نداشته و صرفاً اختیار وی محدود در اداره اموال موکل خواهد بود.

(۴) در فرض حدوث شبهه برای وجود یا عدم وجود اختیار خاص برای وکیل جهت انجام امری، اصل بر عدم نیابت است.

۱۷- در خصوص اسقاط حق حبس، کدام مورد صحیح است؟

(۱) از نظر حقوقی، امکان رجوع از اسقاط حق حبس بعد از اسقاط آن وجود دارد.

(۲) در فرض عدم امکان اجرای تعهد تسلیم از سوی یکی از طرفین، حق حبس نسبت به تعهد مقابل ساقط خواهد شد.

(۳) اگر مبیع یا ثمن تجزیه‌پذیر باشد و قسمتی تسلیم شود، حق حبس نسبت به مقدار تجزیه‌پذیر باقی مانده ساقط می‌شود.

(۴) صدور قرار اقساط یا مهلت عادلانه از سوی دادگاه نسبت به ثمن، موجب سقوط حق حبس فروشنده نسبت به مبیع در قبال خریدار نخواهد بود.

۱۸- قلمرو مسئولیت کدام یک از اشخاص زیر، نسبت به مالی که در تصرف دارد، با سایرین متفاوت است؟

(۱) شخصی که در اجرای قرارداد مدنی حمل و نقل، سکه‌های طلای متعلق به دوست خود را حمل می‌کند.

(۲) شخصی که در اجرای عقد عاریه، از سکه طلای متعلق به دوست خود برای مراسمی استفاده می‌کند.

(۳) شخصی که در اجرای عقد ودیعه، از سکه‌های طلای متعلق به دوستش در گاوصندوق خود نگهداری می‌کند.

(۴) شخصی که در اجرای عقد وکالت، سکه‌های طلای متعلق به برادرش را که برای فروش به وی سپرده شده، در کیف خود نگهداری می‌کند.

۱۹- هرگاه چند قیم با شرکت یکدیگر، در حفظ اموال محجور تعدی و تفریط نمایند، مسئولیت آن‌ها نسبت به خساراتی که از تلف یا نقصان مال حاصل می‌شود، به چه نحو است؟

(۱) مسئولیت آن‌ها اشتراکی است، مشروط بر اینکه تلف یا نقصان مستند به تعدی یا تفریط آن‌ها باشد.

(۲) مسئولیت آن‌ها تضامنی است، مشروط بر اینکه تلف یا نقصان مستند به تعدی یا تفریط آن‌ها باشد.

(۳) مسئولیت آن‌ها اشتراکی است، هر چند نقصان یا تلف مستند به تعدی یا تفریط آن‌ها نباشد.

(۴) مسئولیت آن‌ها تضامنی است، هر چند تلف یا نقصان مستند به تعدی یا تفریط آن‌ها نباشد.

۲۰- کدام یک از ضمانات زیر، ناشی از انفساخ عقد صحیح است؟

(۴) ضمان مقبوض بالسوم

(۳) ضمان معاوضی

(۲) ضمان درک

(۱) ضمان عهده

پاسخنامه آزمون کانون وکلای دادگستری ۱۴۰۲

حقوق مدنی

۱- گزینه «۳» مطابق ماده ۷۳۳ قانون مدنی، اگر در بیع، بایع حواله داده باشد که مشتری ثمن را به شخصی بدهد یا مشتری حواله داده باشد که بایع ثمن را از کسی بگیرد و بعد بطلان بیع معلوم گردد، حواله باطل می‌شود و اگر محتال ثمن را اخذ کرده باشد باید منفسخ دارد، ولی اگر بیع به واسطه فسخ یا اقاله منفسخ شود حواله باطل نبوده لیکن محال علیه بری و بایع یا مشتری می‌تواند به یکدیگر رجوع کند مفاد این ماده در مورد سایر تعهدات نیز جاری خواهد بود. بنابراین گزینه (۳) پاسخ صحیح خواهد بود.

۲- گزینه «۱» مطابق بند «پ» ماده ۱۵ قانون، بیمه اجباری شخص ثالث، آنچه مدنظر است فقدان گواهینامه راننده مسبب حادثه است. در سؤال حاضر شخص «الف» مسبب حادثه بوده و پرسش در خصوص جبران خسارت وارده به شخص «ب» می‌باشد. بنابراین تأثیری در فرایند عادی جبران خسارت ندارد و بیمه‌گر مکلف است خسارت شخص «ب» را جبران کند.

۳- گزینه «۲» مطابق ماده ۱۵ قانون حمایت خانواده: «هرگاه ایرانیان مقیم خارج از کشور امور و دعاوی خانوادگی خود را در محاکم و مراجع صلاحیت‌دار محل اقامت خویش مطرح کنند، احکام این محاکم یا مراجع در ایران اجرا نمی‌شود مگر آنکه دادگاه صلاحیت‌دار ایرانی این احکام را بررسی و حکم تنفیذی صادر کند.»

۴- گزینه «۲» براساس عموم و اطلاق ماده ۳ قانون مسئولیت مدنی دادگاه میزان زیان و طریقه و کیفیت جبران آن را با توجه به اوضاع و احوال قضیه تعیین می‌کند. بنابراین مطابق این قانون، دادگاه در تعیین طریقه و کیفیت جبران خسارت اختیار دارد و می‌تواند واردکننده زیان را محکوم به دادن قیمت کند، حتی اگر مثل مال تلف‌شده، یافت شود. بنابراین گزینه «۲» صحیح است.

۵- گزینه «۴» مطابق ماده ۷۷۲ قانون مدنی، مال مرهون باید به قبض مرتهن یا به تصرف کسی که بین طرفین معین می‌گردد داده شود. بنابراین قبض شرط صحت عقد رهن است و رهن جز عقود عینی می‌باشد. بنابراین تا پیش از قبض مال مرهونه اصلاً عقد رهن واقع نشده است. لذا نمی‌توان رهن را الزام به تسلیم عین مرهونه کرد زیرا تا قبل از تسلیم اصلاً تعهدی ایجاد نشده است. پس به طریق اولی نمی‌توان ورثه رهن را نیز الزام به تسلیم کرد. بنابراین گزینه (۴) صحیح است.

۶- گزینه «۲» حق ارتفاق اعم است از ایجاد حقی به نفع دیگری در ملک خود یا منع شخص مالک از انجام تصرف خلعی در ملک خود. بنابراین الزام مالک به اینکه در ملک خود بیش از ۲ طبقه ساختمان‌سازی نکند به نوعی حق ارتفاق برای طرف دیگر ایجاد می‌کند و این تعهد به این دلیل که سلب حق به صورت جزئی می‌باشد صحیح است. لذا گزینه (۲) پاسخ صحیح تست مذکور می‌باشد.

۷- گزینه «۳» برای پاسخ به پرسش اخیر باید از روش حذف گزینه استفاده شود. مطابق ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی کارفرمایان که مشمول قانون کار هستند مسئول جبران خساراتی می‌باشند که از طرف کارکنان اداری و یا کارگران آنان در حین انجام کار یا به مناسبت آن وارد شده است مگر اینکه ... بنابراین اثبات خلاف حکم مندرج در گزینه (۱) ممکن است و این گزینه حذف می‌شود.

مطابق ماده ۱۱۵۹ قانون مدنی، هر طفلی که بعد از انحلال نکاح متولد شود ملحق به شوهر است مشروط بر اینکه ... بنابراین حکم مندرج در گزینه (۲) نیز به طور مطلق صادق نیست و امکان اثبات خلاف آن وجود دارد. لذا این گزینه نیز حذف می‌شود. مطابق ماده ۳۰۸ قانون مدنی اثبات ید بر مال غیر بدون مجوز در حکم غصب است. چنانچه مشخص است حکم این ماده مطلق است و می‌تواند پاسخ صحیح پرسش اخیر باشد. النهایه مطابق ماده ۱۱۰ همین قانون، وضع سریعتر شخص از جمله قرائن است که دلالت بر تصرف می‌کند نه دلیل تصرف. بنابراین گزینه (۳) به عنوان تنها پاسخ صحیح انتخاب می‌شود.

۸- گزینه «۱» مستفاد از قانون مدنی و قانون مسئولیت مدنی، خسارت معنوی هم در مسئولیت قراردادی و هم در مسئولیت خارج از قرارداد صدق می‌کند.

۹- گزینه «۳» مطابق ماده واحده قانون الحاق یک ماده به قانون روابط موجر و مستأجر مصوب سال ۶۶، از تاریخ تصویب این قانون کلیه اماکن استیجاری که با سند رسمی بدون دریافت هیچ‌گونه سرقفلی و پیش‌پرداخت به اجاره واگذار می‌شود در رأس انقضا مدت اجاره مستأجر موظف به تخلیه آن می‌باشد مگر آنکه مدت اجاره با توافق طرفین تمدید شود. فرض صورت سؤال نیز در زمان حاکمیت این قانون در نظر گرفته شده. بنابراین گزینه (۳) صحیح می‌باشد.

۱۰- گزینه «۴» با توجه به اینکه ابرا از جمله ایقاعات است، فسخ ایقاع متصور نیست بنابراین امکان فسخ ابرا نیز وجود ندارد. لذا گزینه (۴) پاسخ سؤال اخیر است.

۱۱- گزینه «۱» از جمله مواردی که با تقسیم باید از طریق دادگاه انجام شود فرضی است که در میان شرکا غایب یا محجور وجود داشته باشد در این صورت عدم انجام تقسیم توسط دادگاه ولو آنکه با رعایت غبطه و صلاح محجور یا غایب باشد موجب بطلان تقسیم خواهد بود.
بنابراین گزینه (۱) صحیح است.

۱۲- گزینه «۴» مطابق ماده ۲۳۴ قانون مدنی شرط نتیجه آن است که تحقق امری در خارج شرط شود. بنابراین اطلاق این ماده طرفین می‌توانند نتیجه یک عمل حقوقی را در ضمن قرارداد خود به صورت شرط نتیجه ذکر کنند و از این نظر مطابق عمومات قانون مدنی فعلی وجود ندارد. لذا طرفین می‌توانند انحلال قرارداد دیگری را در ضمن قرارداد اخیر به صورت شرط نتیجه ذکر کنند. بنابراین گزینه (۴) پاسخ پرسش اخیر می‌باشد.

۱۳- گزینه «۲» مطابق ماده ۹۲۱ قانون مدنی وراثت چند برادر امی یا چند خواهر امی یا چند برادر و خواهر امی می‌باشند. ترکه بین آن‌ها بلسویه تقسیم می‌شود.

۱۴- گزینه «۱» مطابق بند ۳ ماده ۸۰۳ قانون مدنی، بعد از قبض نیز واهب می‌تواند با بقای عین موهوبه از هبه رجوع کند مگر در موارد ذیل ...
(۳) در صورتی که عین موهوبه از ملکیت متبهب خارج شده یا متعلق حق غیر واقع شود خواه قهراً مثل اینکه متبهب به واسطه فلس محجور شود خواه اختیاراً مثل اینکه عین موهوبه به رهن داده شود ... ، بنابراین در فرض سؤال حاضر نیز رجوع واهب بعد از توقیف مال صحیح است چرا که عین موهوبه متعلق حق غیر قرار گرفته است. مطابق بند ۲ همین ماده در هبه معوض بعد از دادن عوض نمی‌توان رجوع کرد، اما در سؤال اخیر در مورد دادن یا ندادن عوض اطلاعاتی داده نشده، بنابراین به استناد بند ۳ این ماده مذکور قابل رجوع نیست. نه بند ۲ آن.

۱۵- گزینه «۳» مطابق ماده ۸۷۱ قانون مدنی هرگاه ورثه نسبت به اعیان ترکه معاملاتی نمایند مادام که دیون متوفی تأدیه نشده است، معاملات مزبوره نافذ نبوده و دیان می‌توانند آن را برهم زنند. بنابراین معاملات و تصرفات وراثت در ترکه قبل از ادای دیون با اجازه دیان نافذ است.

۱۶- گزینه «۱» مستفاد از مواد ۶۶۳ و ۶۶۷ قانون مدنی، وکیل نمی‌تواند از حدود اختیارات مصرح در وکالت‌نامه تجاوز کند ولو اینکه این تجاوز از اختیارات مطابق صلاح موکل بوده باشد. بنابراین تخلف وکیل از اوصاف و خصوصیات صریح تعیین شده توسط موکل باعث عدم نفوذ معامله می‌شود ولو آنکه به صلاح موکل بوده باشد. بنابراین گزینه (۱) پاسخ پرسش اخیر می‌باشد.

۱۷- گزینه «۴» مستفاد از ماده ۳۷۷ قانون مدنی و نیز ماده ۱۱ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی و همچنین با در نظر گرفتن دکترین حقوقی و قواعد عمومی، صدور قرار اقساط یا مهلت عادلانه از سوی دادگاه نسبت به ثمن، موجب سقوط حق حبس فروشنده نسبت به بیع در قبال خریدار نخواهد بود. بلکه پس از صدور قرار اقساط یا مهلت عادلانه، اگر در گذشته حق حبس برای فروشنده موجود بوده باشد، این حق همچنان تا پرداخت تمام مبلغ ادامه خواهد داشت.

۱۸- گزینه «۲» مطابق ماده ۶۴۴ قانون مدنی در عاریه طلا و نقره اعم از مسکوک و غیرمسکوک، مستعیر ضامن است. هرچند شرط ضمان نشده و تعدی و تفریط هم نکرده باشد. بنابراین مسئولیت مستعیر در عاریه طلا و نقره به طور خاص مسئولیت مطلق است. این حالت خاص فقط در عاریه طلا و نقره وجود دارد و در سایر عقود، اینکه موضوع عقد طلا و نقره باشد یا خیر موضوعیت ندارد. بنابراین در پرسش حاضر گزینه (۲) پاسخ صحیح است.

۱۹- گزینه «۴» مطابق ماده ۹۴ قانون امور حسبی، در صورتی که قییم متعدد بوده و با شرکت یکدیگر در اموال محجور تعدی یا تفریط نمایند هریک از آن‌ها مسئولیت تضامنی دارند و اگر ... بنابراین گزینه (۴) پاسخ صحیح سؤال اخیر است.

۲۰- گزینه «۳» ضمان عهده عبارت است از ضمانت شخص ثالث از هریک از طرفین عقد، که اگر مال موضوع عقد مستحق‌الغیر درآید، مسئول بازگرداندن مال آن‌ها باشد. بنابراین این نوع ضمان در صورتی قابل تصور است که عقد به دلیل مستحق‌الغیر بودن موضوع آن، باطل شود. ضمان درک نیز عبارت است از مسئولیت هریک از طرفین عقد در مورد مستحق‌الغیر درآمدن موضوع عقد.

بنابراین ضمان درک به نوعی منشأ ضمان عهده است. ضمان معاوضی عبارت است از تعهد هریک از طرفین عقد در مقابل طرف دیگر مبنی بر اینکه در صورت انفساخ عقد، مال تحویل گرفته شده را به مالک پیش از عقد مسترد کند. لذا این نوع ضمان در صورت فسخ یا انفساخ عقد صحیح ایجاد می‌شود.